

ΡΩΣΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΝΥΝ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΘΕΡΜΙΝΕΥΟΜΕΝΑ

Ε' *

Διάταγμα¹ Αικατερίνης τῆς Β' τῷ διοικητῇ τῆς Λιθουανίας Μπρόουν.

Τῷ κυρίῳ γενικῷ διοικητῇ τῆς Ῥίγας στρατηγῷ Μπρόουν.

Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐλήφθη παρὰ τοῦ κόμιστος Θεοδώρου Ὁρλόβ χαρμόσυνος ἀγγελία περὶ τοῦ εἰς Πελοπόννησον κατὰπλου τοῦ ἡμετέρου στόλου καὶ τῆς κατοχῆς πόλεων τινων, ὅπερ δύνασθε νὰ μάθητε παρὰ τῆς κατωτέρω λεπτομεροῦς ἐκθέσεως. Τούτου ἕνεκεν ἐντέλλομαι ὑμῖν ὅπως ἄρα παραλαβὼν τὴν παροῦσαν, τελέσητε ἐπίσημον δοξολογίαν ἐπὶ ταῖς παρὰ τοῦ Ὑψίστου χορηγηθείσαις ἡμῖν χάρισιν.

Ἐν Πετροπόλει τῇ 29 Μαΐου 1770.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Β'.

* *Ἐλθεσις Θεοδώρου Ὁρλόβ ἐκ Κορώνης.* Ἐν τῇ Ὑψηλοτάτῃ Αὐλῇ τῆς Αὐτῆς Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος ἐλήφθη παρὰ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ κυρίου θαλαμηπόλου, βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ λοχαγοῦ τοῦ Σερλόνοβσκι, τάγματός τῆς σωματοφυλακῆς κόμιστος Θεοδώρου Ὁρλόβ ἐκ Κορώνης τῆς Πελοποννήσου ἀπὸ 29 Μαρτίου ἢ ἐξῆς ἀγγελία.

«Τῇ 17 Φεβρουαρίου μετὰ τριῶν πλοίων πολεμικῶν, ἐνὸς μικροῦ καὶ μιᾶς φορτηγίδος κατεπλεύσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Οἰτύλου ἐν Λακωνίᾳ. Οἱ ἐγχώριοι ὀπλαρχηγαὶ ὀρκισθέντες πρῶτον διηρέθησαν εἰς δύο σώματα, τὴν ἀνατολικὴν Σπαρτιατικὴν λεγεῶνα καὶ τὴν δυτικὴν. Ἀρχηγοὺς δὲ διωρίσαμεν τῆς μὲν Ἀνατολικῆς τὸν λοχαγὸν Μπάρκος, τῆς δὲ δυτικῆς τὸν πρίγκιπα Δολγοροῦκος, κατετάξαμεν δ' ἐν αὐταῖς ὀλίγους τινὰς τῶν ἡμετέρων ἡρώων. Ἡ πρώτη λεγεὼν διετάρχηται νὰ σχηματισθῇ καθ' ὁλοκληρίαν ἐν Πασσεῶν, νὰ βαδίσῃ κατὰ τῆς θέσεως Μπερδάνι, ἣν καταλαβοῦσα νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸν Μιστράν ἢ τὴν ἀρχαίαν Λακεδαιμονίαν ἢ δευτέρᾳ νὰ βαδίσῃ κατὰ τῶν Καλαμῶν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Λεοντάριον ἔνθα καταλαβοῦσα τὸ στεγὸν νὰ προχωρήσῃ εἰς Ἀρκαδίαν, ὅπερ καὶ ἐγένετο ἐπιτυχῶς τῇ θεῇ ἀρωγῇ. Ὁ Μπάρκος ἀφικόμενος εἰς Μπερδάνι ἐξεδίωξε τοὺς ἐν αὐτῷ ὑπάρχοντας χιλίους Τούρκους πρὸς τὸν Μιστράν, ἔνθα περικυκλώσας αὐτοὺς ἐπετέθη κατὰ τῆς πόλεως ταύτης. Ὁ ἐχθρὸς ἐκλείσθη ἐν τῷ φρουρίῳ ὅπερ μετὰ διήμερον ἀντίστασιν κατέλαβεν ὁ Μπάρκος, αἰχμαλωτεύσας δισχιλίους Τούρκους. Εἰς

* Συνέχεια ἴδε Παρνασσος τ. Α' σ. 915—921.

1 Ἐκ τοῦ συγγράμματος Δέκατος ὑγῶος Αἰῶν ἐπὶ Μπαρτένιες τόμ. Γ' σελ. 243.

χειρας αὐτοῦ περιήλθε καὶ ἡ ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν Τούρκων *σετζάκ σερίφ* ἱερὰ σημεῖα, καὶ ὅπλα ἔτακ' πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν αἰχμαλώτων. Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ πάλιν κατεδείχθη ὁπόση εἶνε ἡ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ δυσμένεια τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὅτι μετὰ μεγίστης δυσκολίας ἠδυνήθημεν νὰ κρατήσωμεν ἐκ τῆς περαιτέρω ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ ἀφοπλισθέντος ἤδη ἐχθροῦ. Ὁ πρίγκιψ Δολγοροῦκος κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀρκαδίας ἠχμαλώτους δισχιλίους Τούρκους καὶ τρία τηλεβόλα, ὁ στόλος δ' ἀπέπλευσεν ἐξ Οἰτύλου εἰς Κορίνθον, ἐνθα γενομένης ἀποβάσεως ἐπετέθημεν κατὰ τοῦ φρουρίου τούτου ἕπερ μέχρι τοῦδε ἀνίσταται. Τὸ πῦρ τοῦτο διεδόθη καὶ καίει ἀπανταχοῦ τῆς Πελοποννήσου, ἄπασαι σχεδὸν αἱ πόλεις καὶ τὰ φρούρια ἐπολιορκήθησαν, ἐλπίζομεν δὲ τὸ αὐτὸ νὰ συμβῇ καὶ κατὰ τὰ λοιπὰ μέρη. Ὁ στρατὸς ἡμῶν τῇ ἀρωγῇ τοῦ Ὑψίστου εὐρίσκεται ἐν ὕψει καὶ καλῇ καταστάσει. Ὁ ἀρχιναύαρχος Ἐλμάνος μετὰ τῶν πυρπολικῶν κατέπλευσεν εἰς Πελοπόννησον αἰσίως τῇ 26 Μαρτίου· ἅμα τῇ ἀφίξει αὐτοῦ ὁ κ. Γαυδῶλ μηχανικὸς αὐθωρεῖ μετὰ δύο πολεμικῶν πλοίων ἐστάλη πρὸς ἄλωσιν τῆς Πύλου, ἐλπίζω δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην θὰ τόχωμεν τοῦ πυθουμένου.

Τῇ προτεραίᾳ τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἀνηγγέλη ἡμῖν ὅτι ἐν τῷ Ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων ἐγένετο συμπλοκὴ καθ' ἣν ὁ Ὀθωμανὸς ἀρχηγὸς Δερεβέν-ἄγᾶς ἠχμαλωτεύθη· περὶ τούτου ἅμα λαβὼν λεπτομερεστέρως εἰδήσεις θάναγγεῖλω ὑμῖν.

Ζ'

Ἐπιστολὴ ¹ Αἰκατερίνης τῆς Β' τῷ μητροπολίτῃ Περουπόλεως καὶ Νέδγοροφ Γαβριήλ ².

Πανιερώτατε μητροπολίτα κλπ.

Κατὰ τὴν παρούσαν ³ τοῦ ἡμετέρου στόλου ἐν τῇ Βίεσογείῳ ἐκστρατείᾳ ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ ἡμῶν τε καὶ ἅπαντος τοῦ χριστιανισμοῦ, προτιθέμεθα νὰ χορηγήσωμεν τῷ ἡμετέρῳ στόλῳ ἱερεῖς εὐσεβεῖς καὶ ἀρέμπτου διαγωγῆς, συμφώνως τῷ ἀριθμῷ τῶν πλοίων, κυρίως δὲ ἄνδρας κεκτημένους εὖν τῇ εὐσεθείᾳ καὶ παιδείᾳ· λίαν δὲ λυσιτελεῖ θὰ ᾔτο εἰάν τινες αὐτῶν ἐγίνωσκον τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ⁴ προσέτι δὲ ναοὺς προχείρους τοῦ στρατο-

¹ Ἐκ τοῦ Ῥωσικοῦ Ἀρχείου 1867 σελ. 1570.

² Γεννηθεὶς τῷ 1770 καὶ ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῇ Σλαβοελληνολατινικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Μόσχας. Διὰ τῶν ἐκφωνηθέντων ἐν Περουπόλει λόγων αὐτοῦ ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν καὶ ἐτυχε τῆς εὐνοίας τῆς αὐτοκρατορίας Αἰκατερίνης τῆς Β'. Κατέλιπε πολλὰ συγγράμματα θρησκευτικά.

³ Τὴν εἰς Πελοπόννησον δὴλα δὴ ἐκστρατείαν.

⁴ Ἡ φροντίς αὕτη περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ῥωσικοῦ κλήρου ἐκμαθήσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καταφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἐξῆς διατάγματος Αἰκατερίνης τῆς Β', σχέσιν ἔχοντος πρὸς τὴν

πέδου, ἱερὰ σκεύη καὶ βιβλία, ἅτινα νὰ χρησιμεύσωσιν οὐχὶ μόνον εἰς τὰς κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δυνάμεις ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἔχη ὁ ἀρχιστράτηγος ὑπὸ τὴν διάθεσιν αὐτοῦ ἀρκετὸν ποσὸν ἐξ αὐτῶν πρὸς διακομὴν ταῖς ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγὸν στενάζουσιν ὁμοδόξοις ἡμῶν. Περὶ τούτου ἡ ὑμετέρα Πανοσιότης δύνασθε ν' ἀποταθῇτε τῷ ναυάρχῳ Γρέυγ¹. . . . Ἐπειδὴ δὲ συγχρόνως ἀποστέλλονται καὶ κώδωνες, καὶ περὶ τούτου ἀποτάθῃτε τῷ ναυάρχῳ Γρέυγ. Δύνασθε δὲ ἵνα μὴ ἀπόλλυται μάτην ὁ καιρὸς νὰ γράψῃτε εἰς Μόσχαν νὰ ἐπιστελλῶσιν ἐνταῦθα διὰ ξηρᾶς.

Πετρούπολις 10 φεβρουαρίου 1788.

Αἰκατερίνη.

Περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἔγραψεν ὁ ναύαρχος Γρέυγ πρὸς τὸν μητροπολίτην Γαβριήλ τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

II'

Ἐπιστολὴ Γρέυγ τῷ Μητροπολίτῃ Γαβριήλ.

Πανιερότατε Δέσποτα.

. Ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ ἐκφράσω τὴν γνώμην μου τῷ ἀρχιεπίσκοπῳ Ἀντωνίῳ περὶ τῶν ἱεροτελεστιῶν, ἃς ἐπεθύμουν νὰ τελῶσιν τὰ στρατεύματα ἅτινα ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης ἢ Αὐτοκράτειρα ηὐδόκησε νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὴν ἐμὴν ἀρχηγίαν, κυρίως δὲ κατὰ τὴν εἰς Αἰγαῖον πέλαγος ἀφίξιν ἡμῶν καὶ διαμενὴν μετὰ τῶν ἔθνους ὁμοδόξου καὶ ἐκπαλκι ἀναγνωρίζοντος τὴν Αὐτῆς Μεγαλειότητος τὴν Αὐτοκράτειραν κεφαλὴν καὶ προστατίδα τῆς ἱερᾶς αὐτῶν θρησκείας, καὶ πρὸς ὃ προτιθέμεθα νὰ συμμαχήσωμεν κατὰ τὸν παρόντα ἀγῶνα. Οὐκ ὀλίγον δὲ ὄφελος θὰ προσάψῃ τοῦτο τῇ πατρίδι ἡμῶν γῆ καὶ τιμὴν τῷ ἡμετέρῳ κλήρῳ ὁπόταν δείξωμεν παραδειγματικὴν ἱερότητα ἡθῶν.

Κρανιάτση 13 Φεβρουαρίου 1788.

ΣΑΜΟΥΗΛ ΓΡΕΥΓ

εἰς Πελοπόννησον ἐκστρατεῖαν, ὅπερ ἀρύσκει ἐκ τῆς Ῥωσικῆς Ἀρχαιοότητος (1875 σελ. 453) ἔχον οὕτω·

«Ἐκδώσατε ἐπ' ὀνοματί μου διάταγμα πρὸς τὴν Σύνοδον ὅπως ἐπιβάλῃ εἰς ἅπαντας τοὺς ἀρχιερεῖς νὰ προσπαθῶσιν ὅπως ἐν ταῖς ἱερατικαῖς σχολαῖς ἐνισχύηται ἡ ἐκμάθησις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καθ' ὅτι μετὰ τρία ἔτη, λίαν δὲ πιθανὸν καὶ ἐνωρίτερον, ἡ σύνοδος ἀφαι-
«λει νὰ παρέχῃ ἡμῖν κληρικούς ἐντελῶς ἐπισταμένους τὴν Ἑλληνικὴν.

«Αἰκατερίνα Β' 1792».

1 Περὶ τοῦ Γρέυγ ἴδε Παρνασσοῦ τ. Α', σ. 918 καὶ 919. Ὁ ναύαρχος Γρέυγ κατέλειπεν ἡμῖν πολύτιμον ἱστορικὸν κειμήλιον, ἥτοι λεπτομερὴ ἐκθέσιν τῆς εἰς Πελοπόννησον ἐκστρατείας ἧς μετάφρασιν θὰ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς.

Σ'

*Περὶ τῶν τοῦ Αἰγαίου Πελάγους κατοίκων παρατηρήσεις τινές
ὑπὸ τοῦ ῥώσου Ματθαίου Γρηγ. Κοκοβτζέβ.¹*

Οἱ Ἕλληνες εἶνε τὸ ἔθνος ἐκεῖνο οὗ τὴν σοφίαν, ἀνδρείαν καὶ τὴν ἐν ταῖς ἐπιστήμῃς καὶ ταῖς τέχναις πρόοδον θαυμάζουσιν ἀπάσαι αἱ χῶραι τῆς ὕψης αἰῶνος. Οὗτοι δὲ κυρίως περὶ ὧν προτίθεμαι ν' ἀναφέρω οἰκοῦσιν ἐν τῷ Αἰγαίῳ Πελάγει εὐημερήσαντι κατὰ τὰ ἔτη 1771 μέχρι 1775 ἐπὶ τῆς προστασίας Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης.

Ἐξαιρουμένων τῶν νήσων Τήνου, Σύρου, Μυκόνου, Νάξου καὶ Πάτμου, οἱ κάτοικοι τῶν λοιπῶν ἀπαίδευτοι ὄντες καὶ πένητες μετὰ βίαν πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐκ τῶν προϊόντων τῆς γῆς αὐτῶν. Τοῦτο πηγάζει ἐκ τῆς ὀκνηρίας, ἀμαθίας καὶ ἐκ τῆς κακῆς τῶν Τούρκων διοικήσεως παρεκωλύουσης τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν καθ' ὅτι οἱ αἰσχροκερδεῖς διοικηταὶ αὐτῶν ἀπορροφῶσι πάντα τὰ πρὸς τὴν πρόοδον ἀπαιτούμενα διὰ τῆς πλεονεξίας αὐτῶν. Οἱ νησιῶται οἱ δεικνύοντες μείζονα ἀνάπτυξιν ὀφείλουσι τοῦτο εἰς τὰς μετὰ τῶν ἐξ Εὐρώπης ἀφικνουμένων ἐμπορῶν σχέσεις καὶ εἰς τὴν Ῥωμαιοκαθολικὴν ἐκκλησίαν(!) ἥτις προσπαθεῖ νὰ εἰσαγάγῃ παρ' αὐτοῖς τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν. Ἐν τῇ μονῇ δὲ τῆς Πάτμου συντηροῦσι σχολὴν ἐν ἣ διδάσκεται ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ. Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς σχολῆς ταύτης ὑπάρχουσι μέχρι τοῦδε ἀκέραια χειρόγραφα τῶν ἀρχαιοτέρων Ἑλλήνων συγγραφέων. Καί τοι δὲ αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ τέχναι ἐξέλιπον, ἀλλ' ὅμως ἄπικντες οἱ Ἕλληνες ἐν γένει κέκτηνται εἰς ἐτι τὴν εὐφυΐαν τὴν δοξάσασαν τὴν ἐποχὴν τοῦ Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς ὅτι μεταχειρίζονται νῦν αὐτὴν πρὸς ἀπάτην, ὑποκρισίαν καὶ πονηρίαν. Καί τοι στενάζουσι νῦν ὑπὸ τὸν βαρὺν ζυγὸν ἐξακολουθοῦσιν ὅμως ἐναδρυνόμενοι ἐπὶ τῇ ἀρχαίᾳ αὐτῶν δόξῃ καὶ τῷ μεγαλείῳ. Ὁ ἀφόρητος ζυγὸς δὲν ἀπελπίζει αὐτοὺς, εἶνε ἐγωϊστικοί, τὰ δὲ λείψανα τῆς ἀρετῆς αὐτῶν περικτῶσιν αὐτοῖς λίαν προσεχῶς τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἀρχαίας αὐτῶν εὐημερίας ἣν ἔχουσι πάντοτε κατὰ δίκνοϊαν. Ἡ πονηρία, τὸ ἀρχαῖον τοῦτο τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐλάττωμα ἐτι καὶ νῦν ὑφίσταται ἐπίσης ἰσχυρόν ὡς καὶ κατὰ τὴν τῆς Τροίας πολιορκίαν. Ὅτι ὁ Οὐεργίλιος ἔγραψεν ἐν τῇ Αἰνείαδι αὐτοῦ καταφαίνεται καὶ νῦν, προσέχετε οὐχὶ μόνον τοὺς Ἕλληνας ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ δῶρα αὐτῶν, ἵνα μὴ ὁ ἵππος μετασχηματισθῇ εἰς μηχανήτάς ². Ἡ πλεονεξία ἐπικρατεῖ παρ' αὐτοῖς πολλῷ ἰσχυρότερον τῶν Ὀλ-

¹ Ἴδε κατωτέρω διαδεδικὴν σημείωσιν Α'. Περιττὸν δὲ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι οὐχὶ πᾶσαι ὀρθαὶ αἱ τοῦ ῥώσου αὗται παρατηρήσεις.

² Ἐννοεῖ τὸν προαιμιώδη καταστάντα στίχον " . . . timeo Danaos et dona ferentes (Aeneid. II 49.) » ὃν εἶπεν ὁ Λαερτιάδης ἀπατρίπων τοὺς Τρῶας τοῦ νὰ εἰσαγάγῃσιν εἰς τὰ τείχη τὸν Δούρειον ἵππον.

Ἀπαντὰ τὰ ὄργανα ἡμῶν ἔχουσιν ὡς βάσεις χημικῆς αὐτῶν συστάσεως τὸ λεύκωμα καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενα, τὸ λίπος, διάφορα ἅλατα καὶ γεώδη ουσιαστικά, τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ὀξυγόγον. Ἐκ τῶν οὐσιῶν δὲ τούτων παράγονται δι' ἐνώσεων μετ' ἄλλων τοιούτων ἢ διαφόρων αὐτῶν παραλλελῶν οἱ ἱστοὶ τοῦ ὀργανισμοῦ ἡμῶν· π. χ. πρὸς κατασκευὴν τῶν ὀστέων συντείνουν κυριώτερον ὀργανικὴ τις λευκωματοειδὴς οὐσία ἢ ὀστεϊνὴ ὀνομασθεῖσα καὶ τὰ ἀνόργανα ἅλατα δύο ἢ κατ' ἄλλους τρία τὸν ἀριθμόν. Ἐν τῇ συστάσει δὲ τούτῃ τοῦ ὀστοῦ ἡ πρώτη ἔχει πρὸς τὰ δεύτερα ὡς 3 μὲχρι 4 πρὸς 7 μὲχρι 6 ἐπὶ 10 μερῶν. Ἐπίσης πρὸς κατασκευὴν τῶν τριχῶν συντείνουν μετ' ἀερίων τινῶν ὁ σίδηρος ἢ μᾶλλον τὸ λεγόμενον ὀξειδίου αὐτοῦ, διάφορα γεώδη καὶ κατ' ἐξοχὴν διάφορα θεικὰ καὶ φωσφορικὰ ἅλατα. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὡς κυριώτερον συστατικὰ εἶναι λευκωματοειδεῖς τινες οὐσίαι, τὸ λίπος καὶ διάφορα χρώματα.

Ἐκ τῶν αὐτῶν δὲ οὐσιῶν ἐπίσης, ἄλλοτε ἐν ἄλλῃ χημικῇ πρὸς ἀλλήλας σχέσει, παράγονται οἱ δύο βασικοὶ, οὕτως εἰπεῖν, ἱστοὶ ἐξ ὧν ἐξυφαίνονται καὶ κατασκευάζονται τὰ πλεῖστα τῶν ὀργάνων, ὁ συνδετικὸς λέγομεν καὶ ὁ πλαστικὸς ἱστός.

Πρὸς ἀντικατάστασιν λοιπὸν τῶν οὐσιῶν τούτων ὀφείλει νὰ ἀποβλέπῃ ὁ τελικὸς τῶν τροφῶν σκοπός. Ὁδηγὸς δὲ πρὸς τοῦτο εἶναι ἡ Ὑγιεινὴ, ἥς τοὺς στοιχειωδειςτάτους κανόνας ἀνάγκη νὰ γνωρίζῃ ἕκαστος ἄνθρωπος φειδόμενος τῆς ὑγείας αὐτοῦ καὶ τῆς τῶν περὶ αὐτόν, καὶ διὰ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατὸν αὐτῷ νὰ ἐκλέγῃ μεταξὺ τῶν ἐν τῷ περιβάλλοντι κόσμῳ εὐρισκομένων οὐσιῶν τὰς καταλλήλους πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς ἐκλογῆς τῶν διαφόρων πρὸς διατροφήν οὐσιῶν, ὁ ἄνθρωπος πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ τελικοῦ τῶν τροφῶν σκοποῦ, πρέπει νὰ δίδῃ προσοχὴν καὶ εἰς τὴν ποιότητα αὐτῶν, περὶ ἧς, ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καταντᾷ ἀδύνατον ὁ ἴδιος πάντοτε νὰ ἔχῃ συνεχεῖ καὶ αὐστηράν ἐπίβλεψιν, ἐνεκα τῶν βιωτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀναγκῶν, τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη καὶ αὐτὴ ἡ Τουρκία ἀκόμη ἐν ταῖς μεγαλειτέραις πόλεσι, ἔσχον τὴν πρόνοιαν νὰ ἐφαρμόζωσι μετ' αὐστηρότητος τὰς διατάξεις καὶ ὁδηγίας τῆς ἀστυνομικῆς ὑγιεινῆς δι' ἐπιστημόνων καταλλήλων καὶ δυναμένων διὰ τῶν εἰδικῶν αὐτῶν γνώσεων, καὶ τῇ βοήθειᾳ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων, νὰ παρέχωσιν εἰς τοὺς κατοίκους ὡς τροφὰς οὐσίας ἀβλαβεῖς καὶ μὴ διεφθαρμέναι οὔτε ὑπὸ τοῦ χρόνου οὔτε ὑπ' ἄλλων περιστάσεων. Παρ' ἡμῖν δυστυχῶς ἐν ταῖς πλείστασι πόλεσι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πρωτεύουσῃ τοιοῦτοι δὲν ὑπάρχουσι, καὶ οὕτω ἀφίεται εἰς τὴν εὐσυνειδησίαν τῶν πωλητῶν καὶ εἰς τὴν προσοχὴν καὶ πείραν τῶν ἀγοραζόντων ἡ ἐκλογὴ τῆς ποιότητος τῶν διαφόρων τροφῶν. Ἐλπίζομεν ὅμως ὅτι διὰ νομοθετημάτων νέων θὰ εἰσαχθῇ προσεχῶς καὶ παρ' ἡμῖν τὸ εὐεργέτημα τοῦτο τοῦ γεωτέρου πολιτισμοῦ.

»προρρήσεις¹. Ἀφιερῶν τὸ πόνημα τοῦτο τῇ Ὑμετέρᾳ αὐτοκρατορικῇ Μεγα-
»λειότητι χαίρω λίαν ἐκφράζων συγχρόνως τὴν προκίεθσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ
»ἔθνους ὅτι παρὰ τῶν ὀχθῶν τοῦ Νεῦα θὰ τύχῃ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτοῦ».

Σημ. Β' — Περὶ τῆς τύχης τῶν ὁμογενῶν ἡμῶν τούτων Ναξίων εὐρίσκο-
μεν τὰ ἐξῆς ἐν τῷ Ῥωσικῷ Ἀρχεῖῳ (1870 σελ. 1772). «Ἴδε σημείωσιν
Ἰακ. Γρότ ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς τοῦ Μητροπολίτου Εὐγενίου πρὸς τὸν φίλον
αὐτοῦ Μακεδόντζεβ ἔχουσαν οὕτω. Ὡς πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν τμήμα δύναμαι
νὰ προσθέσω ὅτι δὲν ἦτο αὐτοτελὲς καὶ ἰδιαιτέρον ἐκπαιδευτικὸν κατ'ἄστημα.
Κατ' ἀρχὰς «χάριν τῶν ἀποστελλομένων ἐξ Ἀρχιεπαύχους Ἑλληνοπαίδων»
(ὡς λέγει τὸ διάταγμα) ἰδρύθη τῷ 1775 παρὰ τῷ ἐν Πετροπόλει τῆς πυ-
ροβολικῆς καὶ ναυτικῆς τμήματι τῶν εὐγενῶν νέων (cadet) γυμνάσιον χά-
ριν τῶν ἀλλοδαπῶν ὁμοδόξων, οἱ δ' ἐν αὐτῷ ἐκπαιδευόμενοι ὤφειλον νὰ
ἀποπερατώσωσι τὰς σπουδὰς αὐτῶν ἢ ἐν τῇ πυροβολικῇ ἢ τῇ ναυτικῇ τέ-
χνῃ κατὰ βούλησιν. Κατὰ τὸ 1779 ἐχορηγήθη αὐτοῖς ἡ ἄδεια μετὰ τὸ πέ-
ρας τῶν σπουδῶν ἢ νὰ κατατάσσωνται ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ στρατοῦ ἢ νὰ γί-
νωνται διερμηνεῖς. Ἡ σχολὴ αὕτη ἐλάβανε κατ' ἔτος ἐπιχορήγησιν 41,613
ρούβλικ διὰ 200 μαθητὰς, ὧν οἱ πλεῖστοι ἦσαν ἐγγύριοι ἕνεκα ἐλλείψεως
Ἑλλήνων. Οἱ διδάσκοντες ἦσαν 25. Τῷ 1783 ἡ σχολὴ αὕτη μετενεχθῆναι εἰς
Χερσῶνα διὰ τοῦ Ποττόμκην. Ἐπὶ τέλους ὁ Αὐτοκράτωρ Παῦλος ἐπλάσσε τὸ
τμήμα τῶν ἀλλοδαπῶν ὁμοδόξων, οἱ δὲ ἐν αὐτῷ μαθητευόμενοι εὐγενεῖς
νέοι κατετάχθησαν εἰς τὸ πεζικὸν τμήμα τῶν εὐγενῶν». Ἐν τῷ αὐτῷ Ῥω-
σικῷ Ἀρχεῖῳ (σελ. 811), ὁ Μητροπολίτης Εὐγένιος γράφει τῷ φίλῳ αὐτοῦ
Μακεδόντζεβ τὰ ἐξῆς: «Ἐρωτᾶτε περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ τμήματος. Ἀπὸ τοῦ
1797 ἤδη δὲν ὑφίσταται συγχωνευθὲν τῷ Α' τῶν Εὐγενῶν. Ἰδρύθη δὲ χά-
ριν τῶν Ἑλληνοπαίδων τῶν μετενεχθέντων τῷ 1772. Ἐκ τούτων δὲ οἱ πλεῖ-
στοι μὲν ἀπεβίωσαν ἐν Πετροπόλει, οἱ δὲ λοιποὶ ἀποπερατώσαντες τὰς σπου-
δὰς αὐτῶν κατέλαβον διαφόρους θέσεις γ.

Ἐν Ὁδησσῷ τῇ 2 Ἰουνίου 1878.

Κ. Δ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ.

1 Ὁ Παναγιώτης Σουτσος ἐν τῷ ποιήματι αὐτοῦ Γέννησις τοῦ Διαδόχου Κων-
σταντίνου ἐρμηνεύων τὰς προρρήσεις κατὰ τοὺς τῶν πανελλήνων πόθους λέγει τοὺς ἐξῆς
στίχους περὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους:

Κωνσταντῖνος ἴδρυσεν
εἰς τὴν βασιλείαν,
Ἄλλος τὴν ἀπώλεσεν
εἰς ἡμέραν μίαν.
Κωνσταντῖνος ἕτερος
ταύτην ἀνακτήσει,
Καὶ τὸ ἰσοζύγιον
τῆς Εὐρώπης στήσσει.